

Αγροτική Κοινωνιολογία

Ενότητα 1^η: Εισαγωγή

Μαρία Παρταλίδου
Τμήμα Γεωπονίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Εισαγωγή

Προκειμένου να κατανοήσουμε τις διαδικασίες που συμβαίνουν στην ύπαιθρο:

- Χρησιμοποιούμε τις **ΘΕΩΡΙΕΣ**.
- Δεν είναι βαριά φιλοσοφία!
- Όλοι παράγουμε τις δικές μας Θεωρίες για πράγματα που μας συμβαίνουν:
 - ✓ π.χ. για την πορεία της ομάδας μας.
 - ✓ π.χ. γιατί έκλεισε ένα κατάστημα σε ένα χωριό.
- **ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ**: από παρατήρηση.
- **ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ**: μοντέλα & έννοιες.

Το κατάστημα έκλεισε γιατί:

- Οι κάτοικοι κάνουν τα ψώνια τους σε γειτονική πόλη.
- Η ανάγκη των καπιταλιστικών επιχειρήσεων για μεγιστοποίηση του κέρδους οδηγεί στην επέκταση των σούπερ μάρκετ εις βάρος των παντοπωλείων.

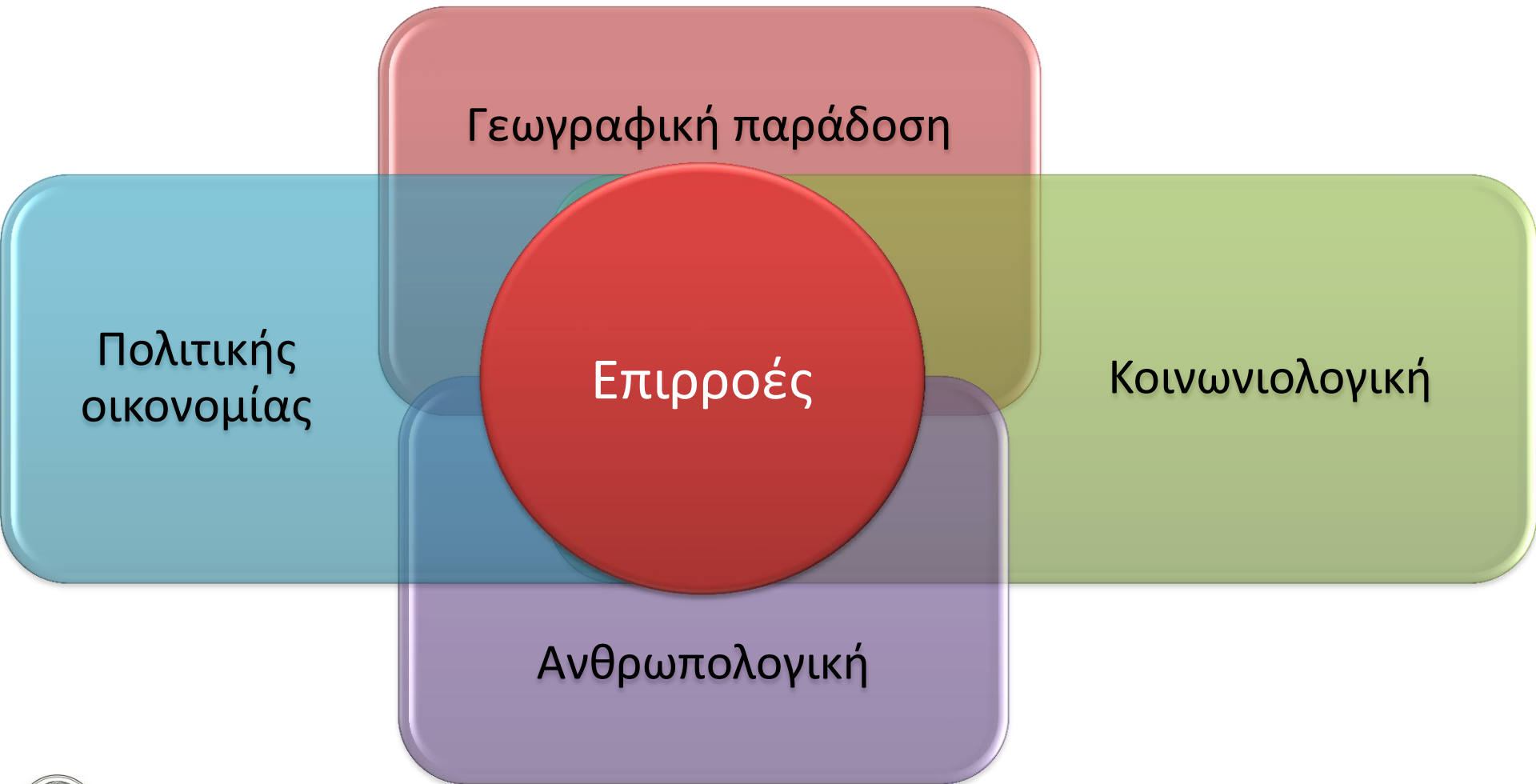
Σύγχρονη μελέτη Αγροτικής Κοινωνιολογίας

- Εμπειρική & κριτική κοινωνική επιστήμη.
- **Χρήση εύρους Θεωριών:**
 1. Πολιτικές επιστήμες.
 2. Φεμινιστική θεωρία.
 3. Μετα-στρουκτουραλισμό.

**Γεωγράφους, Κοινωνιολόγους, Ανθρωπολόγους,
Γεωργοοικονομολόγους, Χωροτάκτες, Πολιτικούς επιστήμονες,
Ψυχολόγους .**

Επιρροές στην εξέλιξη των αγροτικών σπουδών

Αφετηρίες Αγροτικής Κοινωνιολογίας

- **1ο μάθημα:** 1894 Σικάγο & 1902 Μίσιγκαν.
- Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο απογειώθηκε λόγω πίεσης για αλλαγές στις αγροτικές κοινωνίες λόγω αχαλίνωτης αστικοποίησης & εκβιομηχάνισης.
- **Rural Sociology (1936)** - www.ruralsociology.org

Αγροτική Κοινωνιολογία στις ΗΠΑ

- Αισθητές οι οδυνηρές συνέπειες από την ανάπτυξη της βιομηχανίας (αστικοποίηση, ερημοποίηση).
- Έχει εμπειρικό χαρακτήρα για την αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων.
- **Προπολεμικά:** επίπεδο ζωής.
- **Μεταπολεμικά:** καινοτομία, τεχνολογίες.

European Society for Rural Sociology (ESRS)

- <http://www.ruralsociology.eu/>
- Ιδρύθηκε το **1957**.
- *“The leading European association for researchers, policy makers and scientists interested in the study of rural issues”.*

Αγροτική Κοινωνιολογία στην Ευρώπη

- **Πριν τον πόλεμο άλλες επιστήμες:**
ανθρωπογεωγραφία, αγροτική πολιτική.
- **Μεταπολεμικά:** ταχύτητα στις αλλαγές.
- «Τα προβλήματα ανάπτυξης της γεωργίας δεν μπορούσαν να αντιμετωπιστούν μόνο με οικονομικά ή τεχνικά μέσα».
- Περισσότερο θεωρητικό & ιδεολογικό το ενδιαφέρον.

Ατζέντα μελετών:

- Η αγροτική κοινωνία απέναντι στην αστική.
- Κοινωνικές σχέσεις στις αγροτικές περιοχές (δομές, ιεραρχίες, εκκλησία).
- Κοινωνιολογία της γεωργίας (εργασιακές σχέσεις).
- Αλλαγή στην αγροτική κοινωνία (επιπτώσεις του εκσυγχρονισμού).
- Αγροτική Κοινότητα (ταυτότητα).

Στην Ελλάδα (1950):

- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών ΕΚΚΕ
<http://www2.ekke.gr/>
- Ιδρύθηκε το 1959 υπό την αιγίδα της UNESCO.
- Αποτελεί το μόνο δημόσιο ερευνητικό κέντρο της χώρας που θεραπεύει Κοινωνικές Επιστήμες.

Θεωρίες Κοινωνιολόγων που χρησιμοποιήθηκαν από τους Αγροτοκοινωνιολόγους:

1. Ferdinand Tonnies.
2. Max Weber.
3. Emile Durkheim.

Εργασία:

Βρείτε & παρουσιάστε τα βασικά σημεία αυτών των Θεωριών, όπως προσαρμόστηκαν για τις αγροτικές περιοχές .

Η προσέγγιση της Πολιτικής Οικονομίας

1970:

Ανάδυση κριτικών προσεγγίσεων – Μαρξιστικών.
Θεωριών Πολιτικής Οικονομίας:

1. Δημιουργία κέρδους.
2. Πόλωση τάξεων.
3. Χαμηλότερο κόστος.
4. Μαζική κατανάλωση.
5. Άνισες γεωγραφίες πλούτου.

Η προσέγγιση της Πολιτικής Οικονομίας (2)

- 1. Η γεωργία ως καπιταλιστική επιχείρηση**
(μεγιστοποίηση του κέρδους, αναδιάρθρωση μεταπολεμικά για καπιταλιστική συσσώρευση, κάτοχοι γεωργικής εκμετάλλευσης και εργάτες σε ρήξη).
- 2. Η τάξη** (σύγκρουση & καταπίεση, επίδραση μεσαίας τάξης νεοεισερχόμενων στην ύπαιθρο).

Η προσέγγιση της Πολιτικής Οικονομίας (3)

- 1. Αλλαγή στην αγροτική οικονομία** (οι οικονομικές αλλαγές στην ύπαιθρο μέρος ευρύτερων μετασχηματισμών της καπιταλιστικής οικονομίας. Περιοχές χαμηλότερου κόστους για μεταποίηση & εκμετάλλευση προς αναψυχή).
- 2. Το κράτος** (συνεργός στη δημιουργία ιδανικών συνθηκών για τον καπιταλισμό. Ρόλος του κράτους στη γεωργική πολιτική & στο σχεδιασμό).

Πολιτισμική στροφή 1990

Πηγή: Cloke (1997)

Ζητήματα που απασχολούν την Αγροτική Κοινωνιολογία

1. **Σχέσεις φύσης- κοινωνίας** (σημασία της φύσης στην αγροτικότητα) .
2. **Αγροτικό βίωμα & φαντασίες** (κοινωνική κατασκευή αγροτικότητας, αγροτικά στυλ ζωής).
3. **Συμβολικά κείμενα αγροτικών πολιτισμών** (ποιμενική τέχνη, αναπαραγωγή από τα ΜΜΕ).
4. **Κινήσεις** (τουρισμός, νομάδες, φυλετισμός).
5. **Γεωγραφίες τροφίμων** (σύνδεση ανάμεσα στην παραγωγή & κατανάλωση).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Μαρία Παρταλίδου.
«Αγροτική Κοινωνιολογία. Εισαγωγή». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS203/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Αλεμπάκη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2013-2014

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

